

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních Ludevít Fleischer v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

O působení jednoty hudebních umělců Pražských k podporování vdov a sirotků.

Podává Em. A. Meliš.

Je tomu letos právě šedesát let, co jednota tato do života vstoupila, a nebude tedy od místa, zmíníme-li se několika slovy o vzniku a působení jejím.

Roku 1803 založili Pražští hudební umělci ku prospěchu svých vdov a sirotků jednotu, kteráž téhož roku od J. M. císaře Františka potvrzena jest. Jednota tato obdržela dovolení dvě *velké hudební akademie*, jednu dne 25. prosince, druhou o velkonocích ku prospěchu toho ušlechtilého ústavu každoročně uspořádati. Za šťastné provedení myšlenky této odbývala se zvláštní pobožnost; dávala se totiž dne 4. lipna 1803 za času Dlabačovy správy chrámového kůru slavnostní mše ve farním kostele na Strahově, v nížto se 150 hudebních umělců zúčastnilo. Od té doby provozují se každoročně dvě hudební akademie, v nichžto hudební umělci Pražští, jakož i zdatní dilettanti účinkují. Skladby, které jednota tato každoročně provozuje, jsou nejvíce oratoria, velkolepé mše, kantáty a jen někdy jsou rázu světského.

Jednota hudebních umělců přispěla nemálo k probuzení lásky obecnosti k tomuto druhu hudby výtečným provedením oratorií Haendlových, která teprv v tomto století v Praze se provozovala. Jednota seznámila obecnost Pražskou téměř s každým klassickým neb alespoň vynikajícím dílem v oboru tomto a snaží se všemožně i novější skladby oratorní mu předvésti. Na důkaz toho podáváme zde seznam skladeb, které jednota v čase 30 let, totiž od r. 1833 až do r. 1863 provedla.

- Dne 25. prosince 1833 : „Stvoření světa,“ oratorium od Jos. Haydna,
 „ 18. května 1834 : Akademie,
 „ 25. prosince 1834 : „Soud světa,“ oratorium od Bed. Schneidra,
 „ 27. prosince 1835 : a) „Introdukce k Mesiáši“ od B. Haendla,
 b) Tenorová arie z oratoria: „Davide penitente,“ od W. A. Mozarta,
 c) Sbor od Heringa,
 d) „Kristus na hoře Olivetské,“ oratorium od L. Beethovena,

- Dne 17. dubna 1836 : „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od L. Spohra (poprvé),
 „ 22. pros. 1836 : „Stvoření světa,“ orat. od Jos. Haydna,
 „ 15. května 1837 : a) Poslední sada 9. symfonie od Lud. Beethovena,
 b) Overtura k „Ali-Baba“ od Cherubiniho,
 c) Bitva, symfonie od Wintra,
 d) Lovecký sbor z „Euryanthy“ od K. M. Webra,
 „ 3. dubna 1837 : „Stvoření světa,“ orat. od Jos. Haydna,
 „ 22. lipna 1838 : a) Overtura k „Ifigenii“ od Glucka,
 b) sbor z „Alcesty“ od téhož,
 c) závěreční sbor z „Davide penitente“ od Mozarta,
 d) sbor ze „Stvoření světa“ od Haydna,
 e) ouvertura k „Zaře“ od Wintra,
 f) ouvertura „Macht des Liedes“ od Lindpaintnera,
 g) sbor od Spohra,
 h) ouvertura ku „Castor a Pollux“ od Voglera,
 „ 31. října 1839 : „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od L. Spohra,
 „ 15. září 1839 : a) Overtura k opeře „Ahnenschatz“ od Reissigra,
 b) Velký sbor od Wintra,
 c) Overtura „Zigeuner's Warnung“ od Benedikta,
 d) Sextett pro 6 chromatických lesnic od Div. Webra,
 e) Overtura k „Nurmahal“ od Spontiniho,
 „ 25. března 1841 : Paulus, orat. od F. Mendelssohna-Bartholdyho,
 „ 8. září 1841 : „Stvoření světa,“ orat. od J. Haydna,
 „ 21. března 1842 : „Zboření Jerusalema“ od F. Hillera (poprvé),
 „ 24. lipna 1842 : a) Overtura „Ali-Baba,“
 b) ouvertura k „Vilém Tell,“
 c) sbor „Wasserfahrt“ od Mendelssohn-Bartholdyho,

- d) Lovecký sbor od J. N. Škroupa,
- e) „Bitva u Viktorie,“ synfonie od Beethovena,
- Dne 10. dubna 1843: „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od L. Spohra,
- „ 19. října — : „Čtyry roční počasy,“ orat. od Jos. Haydna,
- „ 1. dubna 1844: Paulus, orat. Mendelssohn-Bartholdy.
- „ 23. pros. 1844: „Pád Babylona,“ orat. od Lud. Spohra,
- „ 17. března 1845: Samson, orat. od Haendla (poprvé),
- „ 23. pros. 1845: „Stvoření světa,“ orat. od Jos. Haydna,
- „ 1. dubna 1846: Mojžíš, orat. od A. B. Marxe,
- „ 23. pros. 1846: Mesiáš, orat. od Haendla,
- „ 29. března 1847: „Soud světa,“ orat. od Bed. Schneidra.
- „ 23. pros. 1847: Paulus, orat. od Mendelssohna-Bartholdyho,
- „ 17. dubna 1848: { „Otče náš“ (v česk. jazyku), orat. od Lud. Spohra,
Synfonie C od Mozarta,
- „ 23. pros. 1848: Eliáš, orat. od Mendelssohna-Bartholdyho (poprvé),
- „ 2. dubna 1849: Eliáš, orat. Mendelssohna-Bartholdy.
- „ 23. pros. 1849: „Stvoření světa“ (v češtině), orat. od Jos. Haydna,
- „ 26. března 1850: „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od L. Spohra,
- „ 23. pros. 1850: Paulus, orat. od Mendelssohna-Bartholdyho,
- „ 15. dubna 1851: „Zboření Jerusalema,“ orat. od Ferd. Hillera,
- „ 23. pros. 1851: Čtyry roční počasy,“ orat. od Haydna,
- „ 6. dubna 1852: „Zboření Jerusalema,“ orat. od Ferd. Hillera,
- „ 23. pros. 1852: Samson, orat. od Haendla,
- „ 22. března 1853: Abraham, orat. od Lindpaintnera,
- „ 23. pros. 1853: „Stvoření světa,“ orat. od J. Haydna,
- „ 11. dubna 1854: Paulus, orat. Mendelssohna-Bartholdy.
- „ 5. ledna — : Mesiáš, orat. od Haendla,
- „ 3. dubna 1855: „Israelité v Egyptě,“ orat. od Haendla,
- „ 23. pros. — : „Stvoření světa,“ orat. od Jos. Haydna,
- „ 17. března 1856: „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od Lud. Spohra,
- „ 23. pros. — : Mše D-dur od L. Beethovena,
- „ 6. dubna 1857: „ „ „ „
- „ 23. pros. — : Eliáš, orat. Mendelssohn-Bartholdy.
- „ 29. března 1858: a) „Poslední věci,“ orat. od L. Spohra,
b) Mše od V. Jindr. Veita,
- „ 23. pros. — : „Zboření Jerusalema,“ orat. od Ferd. Hillera,
- „ 18. dubna 1859: Samson, orat. od Haendla.
- „ 23. pros. — : Paulus, orat. Mendelssohna-Bartholdy.
- „ 2. dubna 1860: „Čtyry roční počasy,“ orat. od Jos. Haydna,
- „ 23. pros. — : „Israelité v Egyptě,“ orat. od Haendla,
- „ 26. března 1861: a) „Davide penitente,“ orat. od W. A. Mozarta,
b) „Stabat mater“ od Pergolese,

- Dne 23. pros. 1861: Abraham, orat. od M. Blumnera,
- „ 14. dubna 1862: „Sivoření světa,“ orat. od Jos. Haydna,
- „ 23. pros. — : Eliáš, orat. Mendelssohna-Bartholdy.
- „ 30. března 1863: „Poslední doby spasitelovy,“ orat. od L. Spohra.

Řezbářství v Čechách.

Nejvýtečnější památník obraznictví v spojení jeho s malířstvím, jaký v Praze máme, jest *krucifix v Týnském kostele* v levo od hlavního oltáře. Podobizna jest v životní velikosti, navrhnutí barev má tu samou dílnost jako při obrazech. Kříž a zadní pŕda jdou do temna, pozlacené v dřevě řezané paprsky jsou okolo celého, ruce jsou rovně rozpjaty, hlava na levou stranu skloněna, a svaté tělo více zepřeno než zvěšeno. Zlaté hvězdy kryjí rány a dostačné roucho okolo kyčlí jest stočeno. Prof. Wach v Berlíně vyjádřil se o krucifixu tom takto: „Jestliž přepodivné, jak velice při věrnějším povšimnutí, při hlubším zabrání-se v jádro tohoto uměleckého dila, ono na vznešenosti a zajímavosti prospívá.“ I zpřítomňuje tajemství této smrti takou vznešenou měrou, že by se mohlo myslet, jako by to byl ten jediný krucifix, který za znamení křesťanstva na zeměkouli stojí. Mistr vybral ty nejvznešenější poměrnosti s velikou známostí v umění a jemném pozorování přírody, a varoval se v tvárnostech všeho vyplňování, že skoro do holosti vybíhá, aniž že skrze to nepřijemným není, ale spíše celé jest tím duchovně i historicky znamenitější, proto že umučení až na nejskrovnější poměry vyznačeno, množství utrpení co nejurčitěji zjevuje. Ruce i nohy jsou opravdově výborně vyrozuměny a věrně dle potřeby postavy vyvedeny. Nemělo by se ani věřit, že by bystrost, jakouž malířství zde řezbářství dalo, a jakéž sotva červenější jest než slonová kost, tolik k tomu mohla přispěti, aby zdělání těla skoro sprostičkému jemnost velmi příjemnou, a hlavu zamodralými pysky a temně zbarveným obočím tak hluboký zajímavý výraz dávalo. Z ohledu hlubokého dojmu předmětu toho může se mezi všemi podobiznami mrtvoly P. Krista toliko přirovnati podobizna položení Krista do hrobu od Rafaela v obrazárně Borghese v Římě a v řezbě podobizna u Pieta M. Angelo, ač se v uměleckém výtvoru s oněmi díly porovnat nedá. Co se však mistra a času této umělé práce dotýče, tedy se náhled prof. Wacha, že krucifix od jistého vláského mistra ku konci 14. století zhotoven a do Prahy přenešen byl, tím spíše stvrzuje, ježto dle listů před rukama majících v hlavě kříže od r. 1439 pozůstatky se chovají, a vplyv aneb účinnost, jaké učiliště malířské na řezbářství v Němcích měly, s druhou polovicí 15. století počalo; od toho času ale sloh řezbářství v Němcích skrze sloučení se stavitelstvím jednoho rázu jest. Ostatní pamětihodné řezby jsou v Pražských chrámech: Na oltáři bolestného srdce v Týně Mariánský obraz s děťátkem v slohu madony v Kolíně (Köln) od mistra Štěpána. Na oltáři sv. Jana křtitele v témž kostele křest Kristův od Šimona Abele od r. 1743. Na velkém oltáři v kostele u Maltesrů sv. Ubaldesky a sv. Gerharda. Kromě těchto máme v Praze znamenité množství řezeb v dřevě, které ale pro ztitvoření slohu v odění a umdlenost u vyjádření hlav znamením za-

padlého umění jsou a v pravidlu do 17. století přináležejí. Všude ale se zjevuje při řezbářských pracích přílpění na malířství, pokud práce sochařské v kameni skrze jejich stavitelský sloh pamětihodny jsou, jakž to jmenovitě na *sochách v kostele sv. Mikuláše* na Malé straně se vidí. Kromě Prahy nacházejí se také ještě v *Chebu* některé od znalců umění schválené řezby v dřevě; jmenovitě *sochy sv. Tomáše z Aquino*, a *Pius V.* na oltáři matky boží v tamnějším městském dominikánském kostele, pak *sv. Emerencie* na oltáři sv. Vincence v témž kostele; všechny v hlubokém a posvátném vytvoření hlav. Pak ve *Františkánském kostele socha sv. Madony* na stříbrném půlměsíci stojící, pamětihodna skrze vidné spojení Mariánského panenství a skrze výtečné vložení barev. Konečně v kostele křížovnickém tutéž dva čeští zemští patronové, sv. Václav a sv. Lidmila v slohu a výtvaru ze školy van Dyka. Městský kostel v *Krupce* rovněž troje skupení, Krista před Pontským Pilátem představující, z řezby v dřevě schraňuje, a pro výbornou ráznost jejich postav výtečné jsou. Žádoucí jest, aby toto podotknutí bylo mnohým přátelům umění povzbuzením k dalšímu přirovnávání, a monografiemi staré řezby v dřevě v chrámech země České — tento tak důležitý díl příběhů umění — obohacen byl.

J. D.

Antonin Paladius.

Životopisný nástin.

(Dokončení.)

R. 1808 předsevzal Paladius, jsa 10 let stár, se svým strýcem cestu po vlasti a byl všude, kde se slyšeti dal, pochvalou odměněn a od knížat Koloreda z Mansfeldů, od Lobkovic, Khevenhüllera doporučeními listy obdařen. Maje doporuční list od hrabat Maguevských, cestoval do Italie, kdež svou výtečnou hrou na flétnu podivení vzbudil, načež se opět do Prahy odebral. Prázdné své chvíle věnoval cvičení a zdokonalování-se na svém nástroji a brzy na to nastoupil s otcem svým a Františkem bratrem uměleckou cestu do ciziny přes Cheb do Dvorce (Hof), kdež několik hudebních akademií s velkým úspěchem uspořádal a nemalou sensaci zbudil.

Jsa od svých příznivců poručen kněžně Zlické (Schleitz), odebral se tam do jejího sídelního města a uspořádal koncert, jemuž kněžna s celou svou rodinou a četně shromážděnou šlechtou přítomna byla. Jako všude tak i zde okouznil mladistvý Paladius svou krásnou hrou veškeré obecenstvo a byl velkou pochvalou odměněn. Se stejným štěstím koncertoval napotom v Geře a ve Výmaru, v kterémžto posledním městě za druhého Dulona jednohlasně vyvolán byl.

Jsa od vévody Výmarského hojně obdařen, cestoval do Saska přes Starohrad, kde dvě hudební akademie uspořádal a velkou sensaci zbudil, na cestě do Drážďan přepaden byl náramným bolením hlavy v Chemnici; pomoheno mu však domácími prostředky, než pošlo z toho horší bolení v krku. Povolán lékař zhojil sice tento neduh, ale zakázal mladému umělci českému, nemá-li nebezpečí života jeho vyniknouti, bý se nejméně dva měsíce po dosaženém zdraví pískání na

flétnu zdržel, a z té příčiny nebylo z přednesu variací, v čas nemoci pro Drážďany zhotovených, nic; ano Paladius nastoupil cestu do své vlasti.

Dne 20. března 1810 potěšil Paladius hlavní město milé své vlasti Prahu hudební akademií v sále Konviktském, kdež všech posluchačů, zvláště však svého bývalého učitele na flétnu Ant. Bayera výbornou hrou překvapil.

Počátkem r. 1811 vydal se Paladius do Plzně, kdež jeho hra tak velkého obdivování došla, že pozvání na budoucí rok mu podáno bylo, čehož i r. 1812 uposlechnul. V akademii své pískal koncert od Bayera, koncert od Vikliho, a své variace s takou bravourou a uhlazeností, že každého posluchače k podivení uchvátil. Avšak velkému tomuto talentu nebylo od osudu dopráno, úplně se rozvinouti a se zdokonaliti. Již r. 1813 počal churavěti a slábnouti; všechna pomoc lékařská byla nadarmo a dne 13. listopadu 1813 as o osmé hodině večer ducha svého vypustil.

Takýto byl konec jinocha patnáctiletého, jenž útechou svých rodičů, okrasou svého umění a vlasti byl. Dá se směle tvrditi, že by Paladius byl jedním z nejslavnějších virtuosů na flétnu, kdyby byl býval mužného věku dosáhl. Životopis jeho sepsal a vydal s vyobrazením jeho Rybičky, J. Weindl s žalozpěvem německým od Weleby ve prospěch raněných bojovníků u Lipska.

—e—

Mocnost hudby.

Výjev ze života.

Přišla-li Rameau-ova hudba takořka v zapomenutí, nemizí přec jméno slavného tohoto skladatele, jenž si pěstováním francouzské opery velkých zásluh dobyt, z paměti Francouzů.

Rameau byl nadšenec pro své umění; žilf v něm a vše v přírodě k ní vstahoval. Jednou byl do jisté zahrady k obědu pozván, aby tam s domácím pánem a několika hosty poobědval. Krátce před obědem procházel se po zahradě a byl nemálo překvapen, že dvě velké želvy, ježto domácí hospodář ochočil, ho v patách následovaly.

„Ha!“ zvolal, „rád bych zvěděl, zdaliž tato váhavá a na pohled hloupá zvířata něžnějším citem obdařena jsou?“

Otázku tuto neslyšel mimo domácího pána nikdo a nedostalo se mu tedy na ni žádné odpovědi.

Mezi tím vstoupil poslední z očekávaných hostů do zahrady. Byl to jistý Barbaud, kterýž jsa milovníkem zpěvu, také libozvučným hlasem vynikal a hned na to započala tabule.

Po nějaké chvíli vstal hostitel pod nějakou záminkou od stolu a přinesl brzy na to ubrouskem přikrytou a zavázanou mísu, kterouž na tabuli postavil.

Rameau byl od přírody svěží a zvědavý; jeho oko bylo na mísu upřeno a nemohl se přemoci, aby ubrousek nerozvázal a pokličku nevyzvedl. Avšak jaké to bylo překvapení! V míse seděla želva zcela tiše, aniž by se hýbala. Rameau odskočil skoro trochu nevrlý nad tímto žertem od stolu.

„Nelekejte se,“ pravil hostitel, „přinesl jsem želvu,

*

abych Vaši otázce vyhověl, zdaž zvíře toto obdařeno jest citem pro hudbu čili nic.

Na ta slova vyjasnila se tvář Rameauova a zkouška se ihned předsevzala.

Barbaud klekl naproti želvě, položil bradu na tabuli a začal zpívati dušeným hlasem tenkrát velmi oblíbenou arii: „Tout ce qui respire, reconnait l'empire du charmant amour“ (Vše, co dýše, poznává vládu milostné lásky).

Z počátku byla želva tichá; vystrčila ale potom zcela svou hlavu ze skořepiny, vytáhla krk, otočila se k pěvci a zdála se v skutku tak pozorně naslouchati, že se oči znamenitého skladatele radostí jiskřily.

Barbaud sesilnil poznenáhlu hlas a vyznačil obzvláště slova „charmant amour,“ (milostné lásky) v dlouhých neše-

ných tónech. Než, ký to div? Želva opustila mísu, a kolíbala se zrovna přes tabuli k výtečnému zpěváku, zůstala těsně u něho státi a zdálo se, jako kdyby chtěla z úst jeho milostnou tuto hudbu do sebe ssáti.

Nyní se nemohl Rameau déle zdržeti a zvolal, slze maje v očích: „Pánové! Pro bůh, ona cítí mocnost jíma-
jící hudby.“ Na to vyskočil a vzal želvu do své náruče, a lahodil jí jako dítěti.

Dlouho nemohl Rameau výjev tento zapomenouti, a jako někdy spisovatel Lafontaine, když ponejprvé knihu proroka Barucha četl, všechny své známé na ulici zadržel, aby jim knihu tu co nejvřeleji doporučil: tak také vypravoval Rameau několik týdnů každému, jež potkal, příběh o hudební želvě.

Karel P. Kheil ml.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Brna. (Produkce zpěv. spolku. Besedy). Po druhé nás v tomto roce shromáždila dne 26. března beseda v Lužánkách. Těší nás velice, že i tentokráte se příznivě vysloviti můžeme o výsledku této zábavy, ježto k nejzdařilejším náleží. — Zpěvácký spolek vyšinul se vedením mistra Křížkovského na stupeň znamenité vzdělanosti ve zpěvu a dosvědčuje svědomitým a vždy promyšleným přednášením sborů víc a více, že patří mezi spolky nej přednější. — Nelžeme tuto a neděláme spolku našemu snad poklony nezasloužené, neb jsme se vždy drželi a budeme držeti úplně nestranného, upřímného posuzování hudebních snah „besedy.“ — Proto podotýkáme nejprvé, že všechny sbory (mezi nimi „Rekŭv sen“ od Slavíka ponejprv) provedeny byly velmi obezřele a uspokojily úplně i neobyčejné požadavky posluchače. — Zvláště však musíme chváliti dokonalou intonaci a vzornou snadnost, kteroužto náš spolek vyniká v pianismu. Škoda, že mnozí páni vystoupili, místo aby chvalné snahy spolku a ředitele i svými silami podporovali. Kdo k vystoupení značné a důležité příčiny nemá, neměl by se nechat poňoukati malichernými ohledy a tak odjímati spolku, jenž tak krásný účel sobě vytknul, zbytečně své účastenství a uvaliti snad na spolek pověst o nesvornosti. — Nu, však jich není mnoho, kteří ve spolku již neúčinkují, spolek je svorný, silný, příčinlivý a i bez těch jistých „renegatů“ dostojí své úloze. Pan Březina hrál „Ave Maria“ na cello, pan Burkhart fantasií od Goria na klavír. Oba byli hlučně voláni. Nepochybujeme, že pan Burkhart, bude-li míti častěji příležitosti veřejně vystoupiti, dosáhne ještě více sběhlosti a že přednos jeho získá snadnější obratností na významu. — Pan Pieta zpíval „národní písně“ dobře; jeho hlas poněkud ještě se zlepšil a pilná přednáška jeho nemine se nikdy spokojeností obecenstva. Paní Vanklová, roztomilá choť dra. Vankla, výtečného Slovana, z Blánska deklamovala s nevšední neohrožeností, ohnivě a vřele včasnou báseň od Villani-ho. Obecenstvo jí poděkovalo hlučným voláním „Sláva.“ — Krásný sbor se sólem „Sláva“ od Vojáčka, v kterém pan Peka, ač trochu chraptěl, solo dobře zpíval, uslyšíme jistě brzy jindy, kdežto pak o něm obsírněji se vyslovíme. — Mezi obecenstvem, které patrně neobyčejně spokojeno bylo a zvláště miláčka svého Křížkovského co nejvroucněji potleskem provázelo, spatřili jsme též paní Bar. Pocha, choť pana místopředsedu, hraběnkou Dubskou, Mitrovskou, kněžnou Salmovou, bar. Widmanovou a jiné. Pan zemský bejtman, celá pravice sněmovny moravské, poctili besedu svou

návštěvou. I několik údů levice se dostavilo. — Dr. Pražák byl uvítán hřmícím „sláva!“ čeho je nejspíše příčinou, že co zpravodaj odboru pro obecní zákon ve sněmu si tak statně počínal. — Nechť mají besedy budoucí stejného výsledku! Toť přejeme vřele celému spolku i Křížkovskému.

NB. Tentokráte ani nebylo požádáno o nekouření, ani nebylo kouření zakázáno. I . . . r.

Z Hostomic. (Beseda) Dne 19. dubna 1863 odbývati se bude v hostinci p. J. Krásy beseda, jejíž čistý výnos určen jest k opravení oltářů v chrámě Hostomickém. Program bude následující: 1. Slavnostní ouvertura od Leutnera. 2. Proslov od J. Jahna. 3. „Tvé oči,“ píseň od Frant. Kavána. 4. „Čech,“ dvojpěv od Procházky. 5. „Dobrá rada,“ deklamace od Vlastimily Růžickové. 6. „Utonulá,“ sbor od Pavla Křížkovského. 7. Ouvertura k zpěvohře: „Skalní mlýn“ od C. G. Reisingra. 8. „Pravý Čech,“ píseň od L. Procházky. 9. „České perle,“ koncertní fantasiie pro piano od E. Nápravníka. 10. „Obrana krinoliny,“ deklamace od Václ. Mollendy. 11. „Na jaře,“ píseň od Suchánka. 12. „Na Prahu,“ sbor od Veita. Na to následuje taneční zábava.

△ Z Hradce Králové. (Zpěv. spolek. — V. Červený). Pěvecká jednota „Slavjan“ po delší přestávce a podezřívání snah svých z mnohých stran, došla konečně k veřejné produkci dne 29. m. m. v sále městské besedy. Ačkoli jednota od jistého hrdiny nazvána „ve střelci,“ a vzdor větru a dešti navštívena byla valnou částí vybraného kruhu přátel hudby, dosáhla výtěžku značného, který z polovice obětován být má dobrému účelu. Shromáždění pak uznávající příčinění jednoty, pilně naslouchali sborům. Počato modlitbou od Zöllnera, (text od K. Stefana) dojemná píseň dozněla, a hned mnohé jsme slyšeli hlasy žádající opakování, nicméně přikročeno k druhému číslu, „Děvče já ti udělám,“ které jsouc velmi pěkně provedeno, obecenstvo nemálo rozjařilo. Po té následovalo „Ráno,“ píseň pro soprán s průvodem piana od Ricciho, které zpívala slečna Jenny Nikelsgeldova, a tu slyšeli jsme zase jednou krásný plný hlas slečny, která i v druhém oddělení zazpívavši nám „Oči modré, oči moje“ na všeobecnou žádost zapěti musela „Il baccio“ od Arditiho u překladu J. A. Šrůtka. Ač smutný nicméně krásný dojem na posluchače činil významný sbor „Zrušení slibu“ od Nápravníka, kde obzvláště pan Goldovský krásným a zvučným basem svým vynikl. Méně než všecky zdařil se sbor „Návrat vojína“ od Storcha, nebyl proveden s takou bystrostí a rázností jak toho zapotřebí bylo, a jako v druhém oddělení

proveden byl „Zpěv Čechů“ od Procházky. Oddělení druhé počalo ouverturou k „Nabucodonosoru“ od Verdiho pro orchestr smyčcový, která až na několik taktů k posledku velmi čistě a precizně byla provedena. V prvním oddělení poznali jsme nástroj nový, vynalezený p. kapelníkem Hopfem „tenorové housle“ zvaný, který má 5 strun velmi dobře na místě cello se upotřebit může. Pan J. Červený hrál naň směr z národních písní i byl pro svou dobrou hru volán. Ač v druhém oddělení touha od Mildnera pro housle udána, hrál též pan Červený Morceaux de Salon od Beneše a jsa pro výbornou hru pochválen přednesl dále „Touhu“ od Mildnera. „Ukolíbavku,“ sólo pro tenor se sborem od Nesvadby velmi pěkně přednesl pan Bouček, poslední pak píecka „Zpěv Čechů“ přednesena výborně i růzností jakou tato skladba se vyznačuje. Při ní stál praporečník s práporem u prostřed pěvců, což velmi pěkně se vyjímalo. Nuže v před Slavjane, nedej se odstrašiti jalovým křikem několika křiklounů, kteří ani nevědí co chtějí. Svornost a bratrství budiž heslo tvoje. Na zdar.

Z Jáchymova. (Kapela hornická. — Oratorium. — Zpěv. spolek. — Kapela střelecká.) Podobnou produkci, jakouž nám bylo předešlého měsíce slyšeti, uspořádal zdejší hornický kapelník p. J. Lorenz ml. opět 6. dubna. Provedeny byly při ní následující kusy: Ouvertura od Kalivody. — Arie z opery „Rigoletto“ od Verdiho. — Čtvero-zpěv („die Waldandacht“) od Abta. — Jarní kadryla od Lorenze ml. — Komický čtvero-zpěv od Henniga. — Fuga od Beethovena. — „Kohout v koši,“ čtvero-zpěv od Genného. — Ouvertura („Zlodějská straka“) od Rossiniho. — Cavatina z opery „Foscari“ od Verdiho. — „Playecká,“ čtvero-zpěv od Abta. — Valčík (Motoren-Walzer) od Straussa. — Čtvrtý díl potpourri („Charivari“) od Zulehnera. — „Kde ty nejsi, pane organisto,“ žertovný čtvero-zpěv od Henniga. — Polka trembl. od Lorenze ml. — Čtvero-zpěv („Tlukot srdce“) od Kuntze. Jak obyčejně, tak i tehdyž dostalo se všem orchestrem provedeným skladbám bez rozdílu hojného potlesku. Beethovenova fuga a Rossiniho ouvertura nebyly však předneseny tak, jak by se bylo slušelo. Zvlášť v Beethovenově fuze znamenali jsme zde a onde ještě nemilé mezery, jež lepším studováním jen lze odstraniti. V Rossiniově ouvertuře bylo drobet pospícháno. Za to ale připravil nám p. kapelník chvalitebným provedením své polky rozkošnou chvíli. Polku tuto můžeme směle vřaditi mezi nejzdařilejší jeho taneční kusy, kterým jsme as posud naslouchali. Velmi krásně vyjímá se v ní zvlášť hned štěbetavý začátek, jenž nám bez mála sbor vrabců na mysl uvádí. Není tedy divu, že po ukončení produkce na všeobecné přání se opakovati musela. Při této příležitosti proveden byl také jeho kvapík, jenž, jak praveno bylo, v minulé produkci si dobyl hřmotného potlesku. Ze čtvero-zpěvů mohli bychom nazvati poslední píseň povedenou, kdyby při její přednášce pp. tenoristé K... a H... přirozený svůj hlas byli nepřetvořovali a zbytečného tremolanda zanechali, co na sluch náš velmi nemile působilo. Ostatně vzdáváme panu kapelníkovi za uspořádání této zábavy srdečné díky, připomínající však, by při odbývání zkoušek lépe dbal o to, aby hudebníci více šetrili piana, forte, crescendo, decrescendo a jiných znamení dynamických, jenž nemálo prospívají ku okrášení provedeného kusu a tudíž příčinou bývající všeobecné pochvaly. — Předešlého měsíce účinkovala naše hornická kapela v Blatné při koncertě, jež uspořádala jakási operní pěvkyně ze Sas. Návštěva byla prý velmi slabá. — Dne 19. března odpoledne přinesl p. Lorenz c. k. hornímu radovi p. Jos. Walterovi se svou kapelou zastaveničko, sestávající ze 6 kusů, z nichž ouvertura z opery „Figarova svatba“ od Mozarta nade všechny vynikla. — Jako každoročně, tak i letos dáváno bylo na velký pátek odpoledne v zdejším chrámu Páně oratorium „Sedmero slov Kristových.“ Něco o tomto díle pronésti bylo by zcela zbytečno. Neb kdo nezná mistrovskou tu skladbu, již světu podal Haydn důkaz, jak výtečným byl talentem od tvůrce obda-

řen. Kterak ale provedeno bylo od zdejších zpěváků a hudebníků, dlužno jest se zmíniti. Ač jsem osobně při něm spolupůsobil, musím přece doznati, že by nás Haydn byl zajisté s kůru sehnal, — jako před věky Kristus prodavače z chrámu Jerusalemského, — kdyby byl uslyšel, jak dílo jeho se v Jáchymově spotvořuje. Již v introdukci jsme nesměle si počínání hudebníků vůbec, zvlášť ale houslistů znamenali. Provedení chorálů bylo pode vsí kritikou, beze vsí pozornosti. Jinak se zpívalo, jinak hrálo na varhany. Jak asi vypadly sonaty, snadno si představíte, zjevím-li Vám, že při nich zastával ředitel kůru p. Lüss dva úřady: místy totiž dirigoval, místy pak sprovázel diskantisty houslemi. Není se tedy při takovýchto okolnostech čemu diviti, že se zpívalo, hrálo, pískalo a troubilo beze všeho taktu. Nejmizerněji však vypadlo číslo třetí a čtvrté. Finale, které se nám ještě nejlépe podařilo, provozovali jsme však před prázdnými lavicemi. Že se nám tento podnik nepodařil, nesmíte ale, laskaví čtenářové přičítati snad slabým silám, jenž zdejší kůr navštěvují. Nikoli! Mohu Vás naopak ubezpečiti, že nevšedními znalci oplývá. Jednoduchá příčina škandálu tohoto jest ale, že před provozováním oratoria jak obyčejně neodbývala se žádná zkouška. Kojíme se ale naději, že toto uražení, jež jsme zesnulému již, však nesmrtelnému Haydnovi provedením řečeného díla způsobili, budoucího roku desateronásobně napravíme. Prozatím nezbyvá nám ničehož, čím bychom jeho spravedlivý hněv poněkud upokojili, leč předsevzetí, že více k odbývání „Sedmero slov Kristových“ na kůr se nepostavíme, aniž bychom před tím je náležitě nebyli nastudovali. — Dne 6. dubna poctil naše město návštěvou zemský a říšský poslanec pan prof. B. Při hostině, kterouž ku počtu jeho výbor městský v hostinci „u Drážďan“ dával, zapěl zdejší zpěv. spolek několik sborů, z nichž píseň „Vlastenecká“ od Kalivody hřmotným potleskem vyznamenána byla. — Kapela střelecká, před nedávnem se zdejší střeleckou setninou do života vstoupivší, odbývá nyní téhodně několikrátě svá cvičení řízením svého kapelníka p. Fritsche. Sestávající nazvíce ze začátečníkův, potkává se z husta s mnohými těžkostmi. Doufáme ale, že dobrou a pevnou vůlí, pilným navštěvováním zkoušek a neustálým bedlivým se cvičením nabudou údivé její takové zběhlosti a jistoty, jaká přísluší každému pravému hudebníku.

R. L.

Z Kutné Hory. (Akademie). Kutnohorští studující uspořádali v úterý dne 7. dubna 1863 v sále u „černého koně“ na oslavení výroční památky odhalení památní tabule na rodinném domě Jos. Kaj. Tyla hudební, pěveckou a deklamatorní akademii. Program byl následující: 1. Ouvertura ku zpěvohře „Vilém Tell“ od Rosiniho. 2. Deklamace. 3. „Na Prahu“. Sbor od Veita. 4. Solo pro piano. Fantasie z „Cár a tesař“ od Cramera. 5. „Naše,“ píseň od Procházky, slova od V. Háka. 6. Žabí kantata. Sbor od K. Honiga. 7. Deklamace. 8. Ouvertura k zpěvohře „Ženěvka“ od Lindpaintnera. Čistý výnos určen jest k nadaci Tylově. Počátek v 7 hodin.

Z Pardubic. (Koncert Th. Tomáška.) V pondělí dne 6. dubna uspořádal zde mladý a nadaný houslista p. Th. Tomášek v Odeonu „na Veselce“ koncert, jenž se s velmi příznivým výsledkem potkal. Pan Tomášek přednášel na housle koncert od Beriota, Adagio od Viouxtempse, fantasii od St. Lubina a konečně adagio a rondo od Viouxtempse a osvědčil se co solidní virtuos na svém nástroji. Hra jeho je promyšlená, cituplná a neúhonná. Tón jeho je zvučný a dosti silný, technická obratnost u velké míře vyvinuta. Pan Tomášek došel od obecenstva hlučné pochvaly. Sl. Julie Vernerova hrála na piano efektní fantasii „České perle“ od Ed. Nápravníka se skvělým výsledkem, neboť musela vděčnou tuto píecki opakovati. Slečna Vernerova má pružný úhoz, značnou zručnost a pěkný přednes, které jí při pilných studiích příznivou budoucnost zaručují. Sl. Vernerova je žákyně p. Loukotského, který ze své chovanky zajisté nemalé radosti se dočká. Mimo tyto účinkovali v koncertě veleochotný p. Fr. Jan da, jenž píseň

„Moravo, ty krásná země“ s úspěchem zpíval a p. Tomšů, jenž se přednesem písně „Děvy slovanské“ co dobrý pěvec osvědčil. Návštěva koncertu nebyla silná, anto krásný den k procházce vyzýval.

Z Plzně. (Koncert zpěv. spolku). Zdejší zpěvácký spolek „Hlahol“ uspořádal dne 25. března v městském divadle první svůj koncert, jenž se s velmi příznivým výsledkem potkal. Program byv obezřele sestaven, svědčil o vytríbeném vkusu p. ředitele spolku a obsahoval zajímavou a effectní ouverturu „Vlastu“ od Ed. Nápravníka. Hlahol, sbor od K. Bendla. — Písně umělecké a národní — „Dcerám českým“, pěkný to sbor od Fr. Görnera — Arii z Chmelenského zpěvobry „Libušin sňatek“ od Fr. Škroupa — „Na Prahu“, vzletupný sbor od V. J. Veita. V druhém oddělení slyšeli jsme ouverturu z opery „Mlýn skalní“ od Reisingra — „Plavci na Vltavě“, sbor s tenorovým sólem od Lachnera (překl.) — „Pěvec a pastýrka“, dvojzpěv od Zvonaře. — „Tajemné šero háje libá“, velmi něžná píseň od Fr. Bergmanna. — Deklamace od Ruběše. „Cikán“, píseň od J. L. Zvonaře, — „Kde domov můj“, pro sbor sestavil Ferd. Heller. Veškeré skladby byly k všestranné spokojenosti četného obecenstva provedeny; zvláště však byly sbory „Plavci na Vltavě“ a „Na Prahu“ od V. Veita s velkým potleskem přijaty. Též národní písně přednesené p. Šmídem a „Pěvec a pastýrka“ zpívaná sl. Gerlachovou a p. F. . . . došly velké pochvaly. O pikantní ouvertuře „Vlastě“ nemusím se více zmíniti, anto zde as před 1½ letem se znamenitým úspěchem provedena byla. Chvalné zmínky zasluhuje zvláště pan Gerlach, jenž takřka všechny písně na piano velmi vkusně doprovázel. Návštěva byla velmi četná a také místnosti orchestru sloužily za sedadlo. Čistý výnos je určen k zakoupení piana pro zpěvácký spolek náš „Hlahol.“ — Dne 6. dubna hráli ochotníci divadelní „Katovo poslední dílo.“ Zpěv. spolek přednese při tom Kitichův sbor „Lov krále Václava.“

Z Polné. (Divadlo. Zpěv. spolek). Naši páni ochotníci dávali dne 15. března Klicperovu činohru „Uhlířka“, kterýž kus však k méně zdařilým počítáme. Jest totiž žádoucí, aby všichni páni ochotníci lépe svým úlohám se naučili; vyjímaje paní Seguencovou, která titulní úlohu, jako vždy jindy, mistrně provedla a malého Jaroslava Klusáčka, v úloze Pavlíka, který skutečně vlohy pro divadlo prozrazuje, nebyli ostatní úlohových dokonale mocni; avšak vinou toho as bude, že úlohy od pana ředitele pozdě mezi pány ochotníky rozděleny bývají. Dne 22. března dávalo se: „Bělmo na očích“, veselohra od Boleslavského přeložena; na to, Štěpánkova fraška: „Zlatá vinice“ První zdařile; leč co se druhé týče, musím k tomu poukázat, aby podruhé pan F. V. v úloze pana Nehovory nepřeháněl a z obecenstva smích tak všedním způsobem nenutil; též by mohl sklenici na dno se podívat až po divadle, nikoli však předhrou. Úlohu neuměl též žádný ze svrchu udané příčiny. Ve svátcích se hrálo „Muka chudé ženy“, kterýmžto kusem se uzavře, ačkoliv v letě 3 nebo 4 kusy, již určeně se odehrati hodlají; tyto pro leto ustanovené kusy jsou: „Chce mít švandu“, „Sládcí“, „Strakonický dudák“, „Marnotratník“ a „Střelec kouzelník.“ Náš zpěvácký spolek uspořádá po svátcích opět besedu. △

Kronika zpěváckých spolků.

* * Slovácký zpěvácký spolek ve Vídni uspořádal v sobotu dne 11. dubna v místnostech „u velkého čížka“ společenskou zábavu řízením pana ředitele Förchtgotta.

* * Zpěvácký spolek „Lubor“ v Novém Bydžově uspořádal spoluúčinkováním mladistvého 7letého houslisty Gustava Lopatáře dne 6. dubna 1863 hudební a deklamatorní akademie v hostinci „u modrého lva.“ Čistý výnos určen jest k dobročinnému účeli.

* * Pisecký zpěvácký spolek odbýval dne 22. března valnou hromadu a volen v ní nový správní výbor. Zvo-

leni jsou pánové: prof. Tonner, prof. Erben, měšťan Dom. Havlíček a prof. Kopecký; za ředitele zpěvu zvolen jest ředitel kůru p. František Gregora a za místoředitele učitel Jos. Soukup. Ve schůzi na to odbývané zvolen jest p. Tonner za předsedu a ustanoveno, aby za učitele zpěvu byli vyzváni pp. prof. Krivanec a učitelé Duchoň, Procházka a Svoboda. Pokladníkem stal se opět p. Matěj Stocký.

* * „Úslavan“, zpěvácký spolek Blatenský odbýval dne 22. března 1863 hudební a divadelní zábavu. Program byl následující: Ouvertura z „Normy“ od Belliniho. Po té následovalo divadlo „Rohovin Čtverrohý“, veselohra od Klicpery. — „Český zpěv“ od Kalivody. — „Lásky bol“, píseň od V. Urbana. — Kvintett od Mozarta do C-moll předneseno na dvoje housle, dvě altovioly a basičku. — „Půda vlastenská.“ — „Má otčina“, čtvero zpěv od Slavíka. — „Dárek milého“, píseň s průvodem sextetu od Kolera. — „Na Prahu“, sbor od Veita. — Před provozováním prvního sboru odevzdal zat. předseda spolku zpěváckého pan Lisý řediteli téhož spolku panu Martinovskému památní dárek, velmi vkusně zhotovenou taktovku. Jak se dovídáme, budou se v jedné z příštích besed provozovati oblíbené žertovné sbory: „Radostné cestování“ a „Vávra“ od Ed. Nápravníka, „Dožij, dopij“, od Bergmanna.

* * Pan Fr. Janda, horlivý to výbor zpěv. spolku „Pernštýn“ v Pardubicích hodlá mezi svými známými a přáteli zavésti sbírku, jejížto výnos určen bude na vypsání ceny za nejlepší sbor žertovný, jichžto tak málo v literatuře naší máme. Zajisté velmi chvalitebné to počínání, které by všude ohlasu najíti mělo.

* * Při valné schůzi zpěv. spolku v Jičíně, odbývané dne 16. listopadu 1862 byli za čestné údy jednohlasně zvoleni: Pan Jan Tobiášek, farář v Radími (u Jičína); p. F. Lopatář, učitel v Bělohradě; p. Pavel Křížkovský, kněz řádu Augustiánův ve Starém Brně; p. hrabě Alfred Aichelburg, majitel panství Bělohradského; p. cís. král. krajský komisař Jos. Killár; sl. Anna Fejfarova, nyní provdaná paní Jeníková. Pan Pavel Křížkovský byl zvolen za čestného úda pro své zásluhy o národní zpěv sborový, p. Jan Tobiášek pro své zásluhy o zpěv v Jičíně vůbec. Ostatní pánové, jakož i paní Jeníková byli zvoleni za čestné údy pro své zásluhy o zpěv. spolek Jičínský zvlášť. Dne 3. dubna b. r. byly těmto zvoleným čestným údům vkusně vyhotovené diplomy dílem doručeny, dílem poštou zaslány.

Ochotnická divadla.

Divadelní společnost paní El. Zöllnerové v Plzni odebrala se do Berouna; nová společnost p. Kramuela do Budějovic. — V Rokycanech provozoval se dne 6. dubna v ochotnickém divadle Tylův „Strakonický dudák.“ — V Sobotce hráli ochotníci řízením výboru občanské besedy ve prospěch besední knihovny dne 6. dubna: „Starý manžel“ od Jos. Kořenovského, veselohra ve čtyřech jednáních, z polského přeložil Jar. Pospíšil, a „Rekrutýrka v Kocourkově“, fraška v jednom jednání, z německého přeložil Zbraslavský. — Ochotníci v Horoměřicích představovali dne 6. t. m. ve prospěch místních chudých frašku „Štěkavec“, veselohra ve 3 jednáních od J. N. Štěpánka. — Ve Vlachobřezí provozovalo se dne 6. dubna ve prospěch chudých školních dětí „Vrahové v městě“, fraška ve 3 jednáních od J. M. B. — Na ochotnickém divadle v Slaném provozovalo se 6. t. m. přispěním zpěváckého spolku „Dalibora“ ve prospěch ústavu chudých „Dáblův podíl“, obraz komický se zpěvy ve 3 jednáních od Scribe, přeložil Jos. Jaromír Litněnský. — V Sedlci hráli ochotníci dne 7. dubna ve prospěch pohořelých v Borotíně „Liška nad lišku“, „Stará místo mladé“ a „Jeden z nás musí se oženit.“ — Na ochotnickém divadle v král. horním městě Hoře Kutné provozovali dne 6. dubna 1863

Kutnohorští studující poprvé: „Maškary v nesnázích,“ veselohra ve 4 jednáních od K. Benedixe, přeložil Venkryl. Čistý výnos připadl k rozmnožení Tylova nadaci pro chudé Kutnohorské studující. — V Říčanech dávali tamnější ochotníci dne 6. dubna „Pražský flamendr,“ činohra od Tyla. — Ochotníci ve Vokovicích představovali v pondělí dne 6. dubna ve prospěch chudých obce „Prevržená slánka,“ dramatický žert v jednom jednání. Na to: „Statek Lhota,“ veselohra 4 jednáních. — Mladoboleslavští ochotníci dávali dne 6. dubna „Chudý písničkář,“ obraz ze života ve 4 jednáních. — Studující v Turnově provozovali v pondělí velikonoční k dobrému účelu: „Bělmo na očích,“ veselohra ve 2 jednáních, volně přeložil M. B. a „Prodaná láska“ od J. Nerudy podruhé. — Ochotnické divadlo v Mšeně provozovalo dne 6. dubna „Tvrdohlavá žena,“ původní báchorka ve 3 jednáních od J. K. Tyla. Čistý výnos jest určen k dobrému účelu. — V Přelouči dávala se v pondělí velikonoční „Matka a dcera.“ Čistý výnos určen jest na opravu tamnějšího chrámu.

Z Prahy.

Hudebním skladatelům českoslovanským.

Doba naše, již budoucí dějepisec hudební nazve asi dobou zpěvu, žádá, abychom zaopatřili mužským zpěváckým spolkům, jež ruch našeho času v život uvedl, řádné literatury. Co neočekávaný, milý host, na jehož příští jsme nikterak nebyli připraveni, překvapili nás zpěváčtí spolkové. Jako dobrý hostitel, který v takovém případě na kvap shledává, čeho k obsluze hosta potřebuje, postarali jsme se prozatím i my o nejpotřebnější věci, na kterýchž by spolkové mladistvé síly své zkoušeti a tužiti mohli. Učinili jsme právě vedle staroslovanského obyčeje, dle kterého sousedé snesli co měli, aby hosta vyčastovali; neboť každý, kdož jen poněkud za povolána se cítil, přičinil se, aby nějakým hudebním plodem k rozhojnění nečetné ještě literatury mužského zpěvu přispěl a nápomocen byl, aby se potřebě okamžiku odpomohlo. Hojnými těmito příspěvky, na jejichž jakost tuto poblížeti nebudeme, věříce, že každý „dal co měl“ a přál, „aby byl více dáti mohl,“ jest ovšem okamžité potřebě odpomoheno, avšak postaráno musí býti, aby nás v budoucnosti nedostatek nepřekvapil.

Věc tuto si vzal zpěvácký spolek Hlahol v Praze na péči, a ustanovil se na tom, že pozve všecky, kdož se hudební skladbou zanášejí, aby činnost svou ve skládání zvýšili a plody své hudební músy Hlaholu zasýlali, kteréžto skladby pak komisse ze tří údů z výboru Hlaholu zvolena bedlivě uváží a o svých své dobré zdání podá. Hlahol zve tedy tímto listem se slušnou šetrností všecky, kdož se skladbou hudební zabývají, aby horlivě skládali, ti pak, kdož širších vědomostí o skladbě mají, vědomostí s jinými sdíleli, jakož i kde vlohy tuší k skladbě povzbuzovali a vůbec jinými prostředky úmysl Hlaholu podporovali. Zároveň se obrací Hlahol k básníkům s žádostí, aby dadouce praménkům básnickým hojně se prýstiti, poskytovali hudebním skladatelům hojné látky.

Trváme, že krok, kterýž Hlahol tímto činí, žádoucích výsledků míti bude; učinil jej v přesvědčení, že se nalézá v našem národě sil značných, které potřebují toliko, aby byly k činnosti povzbuzeny a dobře vedeny. Trváme též, že bude též krok s pravého hlediště pojat, i že bude považován za prostředek, jímž lze hudební literaturu mužského zpěvu důkladnými, kritice vyhovujícími plody rozmnožiti a před nedostatečnými a nejapnými padělkami uchrániti, jakož i z jiné strany zase hudebním plodům mladých skladatelů průchod do veřejnosti zjednati. A na tom všem asi záleží jednomu každému, komu záleží na cti vlasti a vzdělanosti národa, kteréžto vzdělanosti měřítkem nejlepším jest umění.

Ustanovil pak se spolek Hlahol v této věci na následujících základech:

1) Spolek Hlahol pozve mladé skladatele českoslovanské,

aby pilně skládali, a své skladby pro mužský sbor výboru Hlaholu do Prahy zasýlali.

2) Skladby zaslané proskoumá komisse ze středu výboru Hlaholu zvolená, kteráž zdařilé skladby celému spolku oznámí; (v záhadných případech požádá komisse o úsudek dva jiné na slovo brané hudební umělce, kteříž nejsou údy výboru Hlaholu).

3) Skladby komissí za zdařilé uznané provedou se nejprv po domácku v některý den, v němž Hlahol svá cvičení držívá.

4) Shledá-li se po domácím provedení, že skladba dobrý účinek na velké obecenstvo slibuje, provede ji Hlahol v některém svém koncertě aneb v některé své zábavě.

5) Po veřejném provedení skladby vyplatí se skladateli z pokladnice Hlaholu jeden zlatý dukát za skladbu krátkou, dva až tři dukáty ve zlatě pak za skladbu rozsáhlejší co čestného honoráře.

6) Bude-li si toho skladatel přáti, zprostředkuje Hlahol mezi ním a mezi nakladatelem hudebním, aby s dobrým úspěchem provedená skladba tiskem vyšla.

7) Skladatel zůstane majetníkem své skladby, a může jí naložiti podle své vůle

8) Zašlou se jediné skladby nové, původní, které se ještě neprováděly, a vyloučena jsou všeliká upravení a zpracování jiných skladeb.

9) Zašlou se skladby v čistě opsané partitūře a ve dvojnásobných hlasech (listech), a přiloží se v zapečetěné obálce jméno skladatele s mottem na zevnější straně obálky jakož i na partitūře.

10) Nedostatečné skladby vrátí se skladatelům a příslušná obálka se jménem skladatelovým nerozpečetí se.

11) Žadoucno jest, aby se skladby, které uzná komisse za nedostatečné, opisy nerozšiřovaly, ano spíše aby se zničily.

Stavíce na základě pravdy a pomoci Boží očekáváme věrného účastenství všech, jimž čest národní na srdci leží, jakož i očekáváme dobrého ovoce pro umění, v němž od jak živa Čechové v prvních řadách kráčeli.

V Praze dne 9. března 1863.

Výbor Hlaholu.

— Poslední hodiny spasitelovy, oratorium od Lud. Spohra, provedeno dne 30. března 1863. Jistý kritik porovnává skladatele oratorií s muži posvátnými, praví, že se veliký Haendel podobá mohutnému proroku Jeremiáši; umělé a hádankovitě zapletené a podivuhodnou fantasií vynikající skladby nádherného genia, jenž se na zemi v podobě kantora potloukaje, J. Š. Bachem jmenoval, upomínají na ohromné obličej Hesečila; Mendelssohn-Bartholdy podobá se duchaplnému Pavlu, slynoucím skvělou výmluvností a ostrou dialektikou. Jako Paulus všechny školy řecké filosofie a hebrejského mudretví znal: tak se naučil Mendelssohn všechny obory hudby znáti a následoval slova Pavlova: „Zkoušejte vše, nejlepší podržte!“ Komu ale podobá se šlechtitý mistr Lud. Spohr? Komu jinému, než jemnému, ušlechtilému a laskavému Janu? Spohr pojal ve svém oratoriu „Poslední hodiny spasitelovy“ historii utrpení jeho z čistě lidského stanoviska a nechal při tom božství všude prokmitati; on to cítil, že mu jest velebiti v tónech Boha-člověka. Za tou příčinou bude Spohrovo oratorium přátel míti, a tak dlouho dojímati a povznášeti, dokud citících srdcí na světě bude. Básník textu předvádí nám na tak dojímavý způsob všecky události, že je takřka se spasitelem prožijeme. Vše, co dýchá něžnost, tužbu, zbožnost, vše to daří se výtečně Spohrovi; též i velkolepost co do formy a obsahu není mu cizí, ačkoliv mu ocelová síla a geniální odvážlivost B. Haendla, tohoto Michala Angela hudby, chybí. Oratorium Spohrovo počíná „Andantem grave,“ kteréž v širokých, úchvatných větách ušlechtilé líčí kvílení. Překrásná čísla skladby této jsou: Jidášova náruživosti plná arie („Běda Jidáši tobě“), nad míru něžná arie Marie se sborem („I když všichni ustoupí“) a ohromující sbor závěreční („Krev jeho padniž na nás). Na to tvoří velkolepá introdukce začátek dru-

bého dílu tohoto oratoria a vlastní utrpení počne. Ostrá protiva sborů: Pohled zářící slunce“ a „Lékař, jenž všem pomohl,“ jest jen krátkým recitativem odloučena. Nyní následují poslední slova Kristova, která jsou přerušena arií panny Marie, terzettem a krátkými sborovými větami. Kristus zemře; etherický něžný sbor jeho přítel („Padáme všichni v prach“) přejde do přicházející bouře. Tu jemně počne sbor lidu („Jak brozná bouře“) a nabývá s ruchem žvlů síly až k skutečné dramatické náruživosti. Provedení oratoria, v němžto se paní a dámy Žofínské akademie, spolku Ceciliánského, mužského spolku zpěváckého, „Hlaholu,“ chovanci zdejšího konservatoria, hudebníci král. zemského divadla a mnozí ochotníci účastnili, bylo až na některá přehnaná tempa velmi dobré a zasluhuje všestranného uznání. Ze sólistů vynikal hlavně J. Lukes (Jan), Rokytanský (Petr), pak sl. Ehrenbergrova (Marie) jakož i paní Procházková, p. Bernard, Eilers a ostatní.

— Proškova mše pro čtvero mužských hlasů. Jak jsme v čís. 9 těchto listů oznámili, dávala se v chrámě u sv. Jakuba nová mše pro čtvero mužských hlasů od Fr. Prošky, ředitele kůru téhož chrámu. Pan Proška obral si, jak jsme ze všech částí této skladby seznali, za úkol podati našim mladým a ještě málo rutinovaným zpěváckým spolkům snadnou i méně sběhlým zpěvákům přístupnou a zpěvnou mši, což se mu také šťastně podařilo. Útvor hudební po jednoduše uslyšení zevrubně posouditi je věcí nesnadnou, a protož vyslovíme se zde, nemajíce partitury při ruce, jen všeobecně o nové skladbě páně Proškové. Hudba ke všem částem mše je slovům dokonale přiměřená, jednoduchá, nelíčená a svědčí o dobrém pojetí textu kostelního, jehož mnozí skladatelé tak rádi užívají, by své dělané hudbě neobyčejnými přechody, nápadnými modulacemi a jinou harmonickou rafinerií platnosti dodali a ji pikantnější učinili. V páně Proškové mši nenacházíme ničeho takového, ačkoliv přesvědčení jsme, že mu tyto prostředky pohotově stály. Skladatel vystříhal se však umělostek a podal nám v skladbě své modlitbu, která se mu z nitra prýstila. Pravá modlitba nespočívá, jak nám každý přisvědčí, na vybraných frásích, poetických figurách a jiných podobných okrasách, nýbrž na přiměřeném vroucném vyjádření svých myšlének, a to platí také o mši p. Proškové. Z Kyrie vane onen skroušený cit, jenž při této části mše obecenstvo ovládá a harmonisuje úplně s rozpoložením modlících-se. V Gloria naznačen je s úspěchem zbožně jásající, v Credo pevně důvěřující cit srdce Bohu odevzdaného. V Credo nacházíme několik nutně ze slov vyplývajících sekvencí, na př. „Deus, de Deo — homo de homine“ atd., jež zde trefně k zvýšení výrazu umístěny jsou. I ostatní částě mše uvádějí zbožné obecenstvo do onoho rozpoložení, kteréhož další funkce požadují; jmenovitě jest Benedictus a Agnus chvalným toho důkazem. Co se prosodie dotýče, je všude neúhonná a správná a pravého akcentu slov je dokonale šetřeno. Těchto někdlík slov postací, abychom naše mladé spolky zpěvácké na tuto pečlivě pracovanou a snadnou mši upozornili, a doufáme, že jim skladbou touto více poslouženo bude, než některou šroubovanou mší, která se jen nejvýtečnějšími silami provésti dá.

— Umělkyně českoslovanské. Že i spanilá plet v zemích českoslovanských krásnému umění se věnuje, dosvědčuje následující seznam umělekyn českoslovanských, které buď v cizině neb vlasti prospívají. Seznam tento není ovšem úplný, ale poskytne přec dobrý přehled o našich silách uměleckých. Zpěvačky: Slečna Mina Medaiova, nyní v Benešově, sl. Augusta Štögrova, dvorní zpěvačka v Mnichově, sl. Emilie Schmidtova, dvorní zpěvačka v Darmstadtu (nyní v Praze), sl. Marie Schmidtova, dvorní zpěvačka v Meiningách, sl. Aloise Blažkova, dvorní zpěvačka v Nové Střelici; paní Schröderová-Chaloupková ve Lvově (přijde nyní do Štýrského Hradce), sl. Hülgerthova, Moravanka v Gdán-

sku, sl. Marie Hofrichterova tamtéž, sl. Rastrelliova v Elberfeldu, sl. Kroppova v Brně (přijde k dvorní operě do Vídně), sl. Fischerova z Tiefensee, na uměleckých cestách v Německu, sl. Klettnerova v Štýrském Hradci, sl. Terezie Štolcova v Tiflise u italské opery, sl. Miková, Moravanka, u dvorního divadla v Berlíně; paní Kainz-Prausová, sl. Ferlesova, druhdy v Karlsruhe, sl. Rosa Hagenova v Německu, sl. Repkova v Moskvě, sl. Matilda Lindnerova, Pražanka, v Norimberku, slečna Marie Müllerova, druhdy v Temešváru, nyní v Praze, slečna Anna Anderova v Rakousku, sl. Anna Drážďíková v Německu, sl. Beutlova, dramatická zpěvačka v Olomúci, sl. Hřímálova v Brně. — Pianistky, které veřejně koncertovaly: Slečna Vojtěška Zadbilkova, nyní v Kievě, paní Klausová-Szarvdiová v Paříži, sl. Vilemína Čermáková v Praze, sl. Božena Svobodova v Praze, sl. Sachrova v Praze, sl. Marie Křížová v Praze, sl. Anna Horova v Praze, paní Hniličková, sl. Amalie Holubova, sl. Tápalova, učitelka hudby v Oděse, sl. A. Vávrova. — Houslitky: Slečny Mina a Marie Nerudovy na uměleckých cestách, sl. Berta Brousilova v Londýně, sl. Rosa d'Or na uměleckých cestách v Německu, sl. Holasova a sl. Schlegerova. — Čellistka: sl. Sukova, Slovenka. — Herečky: Slečna Fanny Janouškova, dvorní herečka ve Vídni, sl. Albina Hainzova ve Vratislavi, sl. Marie Körschnerova v Amsterdamu, sl. Gebhardtova v Praze. — Tanečnice: Božena Jungmanova, nyní v Praze, a slečna Hronova (Di Rhona) na uměleckých cestách.

— Slečna Mina Medalova, zpěvačka opery ve Frankfurtě, hodlá až se uzdraví, vystoupiti několikrát v prozatímním divadle. Zpěvačka tato, která povždy s velkou pochvalou ve Frankfurtě vystoupila, poskytne zajisté svým vystoupením našemu obecenstvu milou zábavu.

— Slečně Rosa d'Or koncertovala s úspěchem velmi příznivým v Rybníku (v Slezsku Pruském.) V koncertě jejím účinkoval též tamnější zpěvácký spolek.

— Slečna Aug. Štögrova, dvorní zpěvkyně u divadla Michovského, zpívá nyní pohostinsku v Lipsku, kdež její výtečná hra a zpěv všestranně se líbí.

— Pan Záhorský vydá nákladem p. Fleischera v Praze tři písně, mezi nimi též „Muže bez slzi“ pro jeden hlas s průvodem piana ve prospěch „Svatoboru.“

Dur a moll.

První Hamlet. První herec, jenž r. 1579 Hamleta u přítomnosti Shakespeara hrál, jmenoval se Richard Barbadge a byl tak tlustý a vytylý, že — jak Halliwell vypravuje — sotva dýchatí mohl.

Listárna.

Panu F. Z—kovi (dle pečete na listu F. Č.) v Ro Váš článek o skladbě p. B. nemůžeme za tou příčinou uveřejniti, poněvadž obsahuje sprosté nadávky a hany, a poněvadž jste redakci své pravé jméno neudal. Podejte nám důvody a příklady opatřenou kritiku a zjevte nám jméno Vaše a pak ochotně ji uveřejníme.

Slav. zpěv. spolkům. V naší kanceláři lze dostati následující sbory: Slavnost večerní“ (zastaveničko) 30 kr. — Zastaveničko od Hohlfelda, 30 kr. — A, B, C, komický sbor od Zöllnera, 45 kr. — „Jídelní lístek,“ komický sbor od Zöllnera. — „Mladí musikanti“ od Kückena, 60 kr. — Synfonie od Haydna (sbor) 60 kr. — „Loďka,“ od Em. Tittla, 30 kr. — Boží láska, sbor k pozdvihování od Cherubiniho, 30 kr. — „Jindy a nyní,“ komický sbor od Kreutzera, 45 kr. — Pohřební zpěv od Kalivody, 30 kr. — Pohřební píseň od J. V. Veita, 30 kr.

△ Žádané tři kusy pro housle a piano můžete dostati; budou stát mezi 2 a 3 zl. r. m. — Sarafon stojí 90 kr.